

מאמר רביעי בסידרה: הבעייה האדירה תתפרק ל-200 אלף בעיות אישיות קטנות

כ אשר מיליון איש יושבים באוהלים ובצריפים רעועים, מובטלים וממורמרים, דרוש חלום גדול כדי להחזיקם בחיים. ללא חלום כזה, יאבדו כל צלם אנוש. וכל שנמשכת המצוקה, כן יתעמק החלום ויתעצם. בשביל פליטי פלסטין, החלום הגדול, הנותן טען לחייהם והמצילים מתהום היאוש, הוא חלום שיבתם לארצם. אי אפשר לחלום בחלום כזה. אי אפשר לבטלו בנימוקים של הגיון צונן. הפליטים דבקים בחלום זה בעקשנות גוברת והולכת, בהרגישם כי בלעדיו לא יהיו אלא אבק ארס. אל יולול איש בחלום כזה. לפני חמש עשרה שנה היה כל צעיר עברי בארץ ישראל מוכן למסור את נפשו למען רעיון העליה התופשית. מי מאתנו לא צעק שתי מלים אלה

זאת אורי אבנרי

עד כדי צרידות, בהפגנות סוערות, מול אלות המשטרה הבריטית ורובייה האם ערך אז מישהו את חשבון האינטרס האישי שלו, כאשר רעיון מקודש זה היה מונח על כך המאזניים?
אולם כאשר קמה המדינה וחוקק חוקי-השבועה, המתיר לכל יהודי לעלות לישראל, חל עקרון העליה החופשית להיות ענין של חיים ומות. עתונים מכובדים בארץ החלו מטיים נגד עלייתם של עניים וחולים. בירושלים מתכנס כרע קונגרס ציוני שאינו יודע איך לשכנע את היהודים (ובכללם צירי הקונגרס עצמו) להשתקע בישראל.
כיום קשה אף להיזכר כי לפני שנים מה מעטות היינו מוכנים למות למען חלום זה, בהיותנו בטוחים 10 מיליון יהודים יקפצו על המציאה. בקושי באו עשרה אחוז מהם. ואם יפתחו מחר שערי בריית-המועצות לפני עולים לישראל, חוששני כי תמתין לנו אכזבה דומה.
אפשר להביא דוגמות בלתי ספורות מן ההיסטוריה לתהליך כזה. המונים הלכו למות בעד חלום גדול, מבלי לחשוב אף רגע על הקיום העצמי. אך ברגע שהחלום הפך מציאות, ברגע שהעקרון הקדוש זכה להכרה — החל כל פרט לעשות שוב את חשבונו הפרטי, בהתאם לאינטרס האישי הקטן שלו.
אותו הדבר עצמו יקרה לחלום הגדול של שיבת הפליטים.

תפארת — אם תרצה בכך

ש ום מנהיג ערבי, שום תנועה ערבית, שום פליט, לא יסכים היום לפתרון כלשהו של הבעיה הגדולה, שאינו מכיר בזכותם של כל הפליטים לחזור לארצם. על כך לא יתכן כל ויכוח, כל מקה-וממכר. מנהיג ערבי שיוותר על עקרון קדוש זה, ירצה בו ביום. פליט שיסכים להצעה כזאת, ייסקל באבנים. אך באותו יום שיקום נשיא מדינת-ישראל ויכריז במעמד הגיגי: "כל פליט יכול לחזור!" — ביום זה ישתנה המצב הכליתי שינוי. במקום החלום תבוא המציאות.
מדינת ישראל תגיד לכל פליט, בכתב ובעל-פה: תפארת, אתה יכול לחזור. זה עולו לקחת קצת זמן, כמה שנים, אך זכותך מוכרת. אם תחזור, תשוקם כמו כל אזרח אחר בישראל, ותהיה ישראלי שמה-זכויות. לעומת זאת, אם תחליט לוותר לצמיתות על זכותך, תקבל פיצויים ניכרים — בדולארים, ובמזומן. תוכל להיות אדם עשיר בקאהיר או בבירות, או לקנות לך משק פורח בין דמשק וחלב. כאיש אמיד, בעל מטבע קשה, יקבלוך בזרועות פתוחות גם בארגנטינה או בקנדה. הבחירה בידיך.
באותו רגע יקרה דבר גדול: הבעייה הגדולה, המונומנטלית, תתפורר למאתיים אלף בעיות קטנות. כל אבי-משפחה יעשה את חשבונו שלו. תחת לחשוב על הזכות הקדושה של העם הפלסטיני, הוא יתחיל סוף-סוף לחשוב על האינטרס של משפחתו ועל עתיד ילדיו. הגד לראש-משפחה זה כיום שאתה מיכן לתת לו דולארים המורת ויתור על זכותו לחזור — והוא יירק לך בפרצוף. הוא יחשוב כי אתה משתד אותו כדי להתר על גאחתו הלאומית, על זכותו המקודשת. אך הגם לו שזכותו מוכרת, שהעול הגדול תוקן, שהוא יכול לחזור אם ירצה בכך — והוא יתחיל לחשוב על כך שנית. הוא ירגיש כי פרע את

הפגנת פליטי פלסטין למען השלום עם ישראל, כפי שהצטיירה בעיני הצירי שמואל בק, בציור שנתלווה לכתבת העולם הזה (877) לפני שש שנים. בציור נראים היילים ירדניים מדכאים הפגנת פליטים, הנושאים את הכרזה "שלום עם ישראל", אחרי שממשלת ירדן אסרה-כביכול להתיר לוועדות הישראליות-הערביות לבקר במחנות-הפליטים כדי להתחיל בביצוע הפתרון.

בני-גריית מחר?

במדינה

יחסי-חוך

למי מייטץ היועץ?

"הייתי יועץ במשרד-החוך הצרפתי. נתנו לי מעמד רם ושילמו לי משכורת שמנה. אך לא רצו להתייעץ איתי!" התלוצץ השבוע פייר-אין זילבר, לשעבר שגריר צרפת בישראל, כשהגיע ארצה. היועץ, אשר ממשלת צרפת לא ראתה צורך להתייעץ עמו, הרגיש את עצמו חופשי לתת עצות לציבור הישר-אלי. עצתו העיקרית: לתמוך בקו הימין ה-צרפתי הקיצוני לגבי אלג'יריה.
זילבר, שהואשם על-ידי השבועון הצרפתי הליבראלי 'אכספרס' בלקיחת חלק בהנהגת תנועה פאשיסטית-צבאית, הנוער הסוציאליסטי 'הלאומי' (העולם הזה 1121), בא לישראל כתייר פרטי, אחרי שנטל חופשה-ללא-תשלום ממשרד-החוך הצרפתי.

חברה טובים, אבל... ביקורו, כי נציגם של משקיעים פוטנציאליים בשטח ה-טלכיויה וכמומחה לאלקטרוניקה, נתקל ב-גובה גלגבת מצד העתונות הישראלית ה-רשמית. 'ימוני הממשלה וכתבליבי מפא"י בביטאונים האופוזיציה התעלמו כליל בקשר האפשרי של זילבר עם אותם גורמים ונא"י פאשיסטיים הנלחמים למען אלג'יריה צרפ-תית — לקול קריאות "ה-הגול והיהודים לעץ-התלייה!" "מנדס פראנס לגרודום!" או "היהודים הצרפתיים — חזרה לארשויץ!" השבוע נענה התייר זילבר למספר שא-לות שהוצגו בפניו על-ידי כתב העולם הזה. כשנשאל אם הוא מוכן למסור הצהרה, השיב בחיך:

"אינני מוסר הצהרות. הרי אני אזרח פשוט ותייר החוזר, סוף-סוף, לארץ זו האהובה עלי (בעברית): תייר פשוט בארץ."

"אינך פעיל עוד מבחינה דיפלומאטית?"
"אל אלהים, לא! דווקא עתה ביקשתי חופשה ללא תשלום ממשרד-החוך הצרפתי. אתם ודאי יודעים מה פשר הדבר. אוכל לשוב לחיים הדיפלומטיים — אם וכאשר תוצע לי מישהו הנראית לי כמתאימת."

"בינתיים אינך עוסק במדיניות?"
"מה פיתאום? הפוליטיקה זה עניין של צעירי. אני זקן מדי."

"בכל זאת קראנו ב'אכספרס'...
"אכספרס? זהו עתון-שערורייתי, המנסה להקים מדי שבוע את צרפת על הרגליים, בפרסמו סיפורי-בדים אודות קנוניות. שבוע שבוע — וקנוניה חדשה."

"שם דובר על קשריך עם ארגון המכונה 'זנס סוטיאליסט פארטריוט' (הנוער הסוציאליסטי הלאומי)."

"אני? שטויות! אני מכיר אותם, כמוכן. אלה ילדים בגיל 16-15, חברה טובים, פאט-ריוטיים אולי — אבל מה לי ולחנועות צופים, בוי סקאוטס?"

"כלומר, אינך מצה בפניהם ואינך פעיל בצמרתה של התנועה זו?"
"לא. יש הבדל גיל ואני לא עוסק בכגון אלה. כעת."

מילים אוהבים יהודים. גם לשאלות אחרות של כתב העולם הזה השיב זילבר בנימה מבודחת אך פקחית.

"מה דעתך על קריאות מוות ליהודים שהושמעו באלג'יריה בעת ההפגנות האחרונות של הקולונלים הצרפתיים?"
"אני מכיר את השקפותיכם ואת יוזמתכם בנדון. אני רק מבקש מכם לנהוג במתינות. קו בלתי-שקול עשוי לסכן חיים רבים, והן המדובר בחייהם של שני מיליון איש, ב-מקרה דגן."

"בכל זאת?"
"הצרפתים לא קראו קריאות גנאי ליהודים. איך הם יכולים? הן היהודים הם חלק מן הצרפתים, כאלג'יריה, והצרפתים אוהבים אותם. אולי השמיעו אנשי הפל"ג, ששרפו בתי-כנסת בקסבה, את הקריאות האנטי-יהודיות שהנך מזכיר."

"אתה מתכוון לשוב לזירה המדינית?"
"אולי... לעת עתה אני שוקל מה אפשר לעשות בתחום השקעות-ההון וכדומה. כפי שאמרתי — אני תייר שבא לשבועיים לארץ הקודש — ולא יותר."

עתונות

הקאר הוליד עכבר

מכל דרכי השקר העתונאי, אין שקר מחי-כס יותר מזה המתבטא בהוצאת קטעים מן ההקשר שלהם, תוך הבטחת-יתר של דברים בלתי-חשובים וטישטוש הדברים החשובים. השבוע ניתנה לקוראי הארץ דוגמה חז-תכת של שיטה זו, בידיעה שנשאה את ה-ציון "מאת מוריס קאר, סופר הארץ בפא- (המשך בעמוד 11)

"אריסטון"
יותר טוב!

השבוע הוחל בייצור וש-ווק הקפה הנמס "אריס-טון".

"אריסטון" מיוצר מ-קפה משובח ולפי שיטות ייצור חדישות ביותר. הוא מיוצר במכונות החדשות ביותר ולפי ידע של קונצרן בינלאומי ענקי לייצור קפה נמס.

"אריסטון" מרוכז רי-כוז גבוה ומאפשר חסכון של 40% בערך לעומת כל סוגי קפה נמס אחרים.

למרות שהקפה הנמס "אריסטון", מיוצר לפי הוראות מפעל בינלאומי ענ-קי, אין הגבלה בשווקו ל-ארצות חוץ ומכל חלקי תבל הגיעו דרישות לדוגמות.

כי סיסמת "אריסטון" היא: התחרות בטיב.